

Правління Національного банку України
ПОСТАНОВА

06 грудня 2018 року

м. Київ

№ 135

Про затвердження
Положення про здійснення Національним банком України
безвізного банківського нагляду

Відповідно до статей 7, 15, 55 та 56 Закону України “Про Національний банк України”, статей 66 та 67 Закону України “Про банки і банківську діяльність”, з метою підвищення ефективності здійснення Національним банком України нагляду за дотриманням банками та іншими особами, стосовно яких Національний банк України здійснює наглядову діяльність, вимог банківського законодавства, нормативно-правових актів Національного банку України, з урахуванням оцінки ризиків, сприяння стабільності банківської системи, захисту інтересів вкладників та кредиторів банків Правління Національного банку України **постановляє:**

1. Затвердити Положення про здійснення Національним банком України безвізного банківського нагляду, що додається.

2. Главу 5 розділу I Положення про застосування Національним банком України заходів впливу, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 17 серпня 2012 року № 346, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 17 вересня 2012 року за № 1590/21902 (зі змінами), виключити.

3. Департаменту банківського нагляду (Дегтярьова Н. М.) після офіційного опублікування довести до відома банків інформацію про прийняття цієї постанови.

4. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на першого заступника Голови Національного банку України Рожкову К. В.

5. Постанова набирає чинності через два місяці з дня її офіційного опублікування.

Голова

Я. В. Смолій

Інд. 20

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова Правління
Національного банку України
06 грудня 2018 року № 135

Положення
про здійснення Національним банком України
безвізного банківського нагляду

I. Загальні положення

1. Це Положення розроблено відповідно до статей 7 та 55 Закону України “Про Національний банк України”, статей 66 та 67 Закону України “Про банки і банківську діяльність” (далі – Закон про банки), з урахуванням положень ДИРЕКТИВИ 2013/36/ЄС ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ТА РАДИ від 26 червня 2013 року про доступ до діяльності кредитних організацій та пруденційний нагляд за діяльністю кредитних організацій та інвестиційних компаній, що вносить зміни до Директиви 2002/87/ЄС та скасовує Директиви 2006/48/ЄС і 2006/49/ЄС (зі змінами), з урахуванням Основних принципів ефективного банківського нагляду та рекомендацій Базельського комітету з банківського нагляду з метою встановлення порядку здійснення Національним банком України (далі – Національний банк) безвізного банківського нагляду на підставі ризик-орієнтованого підходу.

2. У цьому Положенні терміни вживаються в такому значенні:

1) безвізний нагляд – форма здійснення Національним банком банківського нагляду за дотриманням банками, банківськими групами або іншими особами, які можуть бути об’єктами нагляду Національного банку відповідно до Закону про банки, банківського законодавства, нормативно-правових актів Національного банку, установлених економічних нормативів з метою сприяння стабільності банківської системи та захисту інтересів вкладників і кредиторів банку;

2) довідка про результати камеральної перевірки банку (далі – довідка про перевірку) – офіційний документ, що складається за результатами проведеної камеральної перевірки банку, в якому зафіксовані результати такої перевірки, виявлені порушення банком вимог банківського законодавства, нормативно-правових актів Національного банку, інформація про невиконання банком установлених Національним банком вимог, обмежень щодо діяльності банку та/або ознаки здійснення банком ризикової діяльності, яка загрожує інтересам вкладників чи інших кредиторів цього банку;

3) камеральна перевірка банку – перевірка, яка проводиться під час здійснення безвиїзного банківського нагляду в порядку, установленому в розділі III цього Положення;

4) об'єкти камеральної перевірки – банки, їх відокремлені підрозділи, філії іноземних банків (далі – банк).

Інші терміни, що використовуються в цьому Положенні, уживаються у значеннях, наведених у Законі про банки та інших законодавчих актах України, а також нормативно-правових актах Національного банку.

3. Безвиїзний банківський нагляд здійснюється підрозділом (підрозділами) Національного банку, до функцій якого (яких) належить здійснення безвиїзного банківського нагляду (далі – підрозділ банківського нагляду), відповідно до вимог Закону України “Про Національний банк України”, Закону про банки, цього Положення, інших нормативно-правових актів Національного банку, з метою:

1) сприяння фінансовій стійкості та стабільності банківської системи України, захисту інтересів вкладників та інших кредиторів банків, шляхом:

здійснення комплексного та об'єктивного аналізу всієї наявної інформації щодо діяльності банку/банківської групи, включаючи інформацію щодо пов'язаних із банком осіб, інформацію, що отримана за результатами зовнішнього аудиту банку, статистичну/фінансову звітність, що подана до Національного банку;

проведення оцінки рівня ризиків та якості управління ризиками, притаманними діяльності банку, що передбачає проведення оцінки бізнес-моделі банку, рівня організації корпоративного управління та внутрішнього контролю банку, достатності капіталу банку та достатності ліквідності банку для покриття ризиків, з урахуванням судження, сформованого за результатами безвиїзного нагляду за банком;

забезпечення контролю за дотриманням банком вимог, обмежень щодо його діяльності, установлених Національним банком;

забезпечення своєчасного реагування на встановлені порушення вимог банківського законодавства, нормативно-правових актів Національного банку,

недоліки та негативні тенденції в діяльності банку, включаючи застосування до банку/банківської групи або інших осіб, які можуть бути об'єктами нагляду Національного банку відповідно до Закону про банки, заходів впливу адекватно вчиненому порушенню, здійсненню ризикової діяльності, застосуванню іноземними державами або міждержавними об'єднаннями або міжнародними організаціями санкцій до банку чи власників істотної участі в банку, що становлять загрозу інтересам вкладників чи інших кредиторів банку;

запровадження особливого режиму контролю за діяльністю банку та призначення куратора банку;

2) застосування пропорційного підходу до нагляду, що передбачає концентрацію уваги нагляду на більших за розміром, складніших за структурою або більш ризикових банках, ураховуючи профіль ризику банків і основні напрями їх діяльності;

3) забезпечення своєчасного й ефективного прийняття рішень щодо діяльності банків Правлінням Національного банку або Комітетом з питань нагляду та регулювання діяльності банків, нагляду (оверсайту) платіжних систем (далі – Комітет з питань нагляду), що передбачає дотримання законності, неупередженого ставлення, об'єктивності, достовірності та обґрунтованості таких рішень.

4. Національний банк має право за невиконання банком вимог цього Положення застосувати до банку заходи впливу в порядку, визначеному нормативно-правовим актом Національного банку з питань застосування Національним банком заходів впливу.

II. Здійснення безвізного банківського нагляду

5. Національний банк здійснює безвізний банківський нагляд у таких формах:

1) поточний моніторинг фінансового стану банку та показників банківської групи з урахуванням ризик-орієнтованого підходу;

2) оцінка банку під час здійснення безвізного банківського нагляду на підставі оцінки рівня ризиків та якості управління ризиками;

3) камеральна перевірка банку.

6. Поточний моніторинг фінансового стану банку та показників банківської групи здійснюється з метою визначення подальших наглядових дій за банком, спрямованих на забезпечення дотримання банком та іншими особами, стосовно яких Національний банк здійснює наглядову діяльність, банківського

законодавства, нормативно-правових актів Національного банку, установлених економічних нормативів та сприяння захисту інтересів вкладників і кредиторів банку, на підставі спостереження за змінами у фінансовому стані банку, шляхом:

- 1) нагляду за дотриманням вимог банківського законодавства, нормативно-правових актів Національного банку і економічних нормативів;
- 2) контролю за дотриманням банком вимог, обмежень щодо його діяльності, установлених Національним банком;
- 3) аналізу даних статистичної/фінансової звітності банку/банківської групи та інформації, отриманої з інших доступних джерел;
- 4) оцінки впливу ризиків, що притаманні діяльності банку, на фінансову стабільність банку/банківської системи України.

Порядок здійснення поточного моніторингу фінансового стану банку та показників діяльності банківської групи, оформлення результатів моніторингу визначається розпорядчим актом Національного банку.

7. Оцінка банку під час здійснення безвізного банківського нагляду проводиться з метою оцінки рівня ризиків, що притаманні діяльності банку та загрожують його функціонуванню (життєздатності), оцінки достатності капіталу банку, з урахуванням результатів проведеної Національним банком оцінки стійкості банку, та достатності ліквідності банку для покриття всіх суттєвих ризиків, оцінки якості управління ризиками.

Порядок проведення оцінки банку під час здійснення безвізного банківського нагляду та оформлення результатів оцінки визначається розпорядчим актом Національного банку.

8. Камеральна перевірка банку під час здійснення безвізного банківського нагляду проводиться з метою:

- 1) з'ясування/підтвердження:

факту дотримання/недотримання банком вимог банківського законодавства, нормативно-правових актів Національного банку, установлених Національним банком вимог, обмежень щодо діяльності банку, установлених значень економічних нормативів і лімітів відкритої валютної позиції;

достовірності визначення банком розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями, відображення банком у бухгалтерському обліку та звітності операцій банку, наданої банком інформації про пов'язаних із банком осіб та операції з ними;

2) підтвердження/спростування наявності ознак, що можуть свідчити про здійснення банком ризикової діяльності, що загрожує інтересам вкладників чи інших кредиторів.

9. Підрозділ банківського нагляду в разі визначення за результатами безвізного банківського нагляду потреби в посиленому нагляді за діяльністю банку має право ініціювати запровадження особливого режиму контролю за діяльністю банку та призначення куратора банку в порядку, установленому в розділі IV цього Положення.

10. Підрозділ банківського нагляду ініціює в межах компетенції прийняття Правлінням Національного банку/Комітетом з питань нагляду рішень про застосування/незастосування заходів впливу до банку, інших осіб, які можуть бути об'єктами нагляду Національного банку відповідно до Закону про банки, у разі виявлення за результатами безвізного банківського нагляду порушень вимог банківського законодавства, нормативно-правових актів Національного банку, недотримання вимог щодо діяльності банку, установлених Національним банком, або здійснення ризикової діяльності, яка загрожує інтересам вкладників чи інших кредиторів банку.

11. Підрозділ банківського нагляду здійснює безвізний банківський нагляд на підставі:

1) даних статистичної/фінансової звітності банку/банківської групи, що подається до Національного банку відповідно до нормативно-правових актів Національного банку з питань складання статистичної/фінансової звітності;

2) інформації, документів (їх копій та/або витягів із них), звітів, фінансових та інших планів/програм щодо діяльності банку, отриманих від банку/контролера банківської групи;

3) інформації про пов'язаних із банком осіб та про операції банку з пов'язаними з банком особами;

4) інформації та документів, отриманих від підрозділів Національного банку, державних органів, з інших доступних джерел, а також іншої інформації та документів, отриманих Національним банком під час виконання ним своїх функцій;

5) результатів оцінки стійкості банку, проведеної Національним банком;

6) результатів інспекційних перевірок;

7) результатів нагляду за дотриманням банківською групою, учасником якої є банк, установлених значень економічних нормативів.

12. Підрозділ банківського нагляду має право запитувати в банку або інших осіб, стосовно яких Національний банк здійснює наглядову діяльність, письмові пояснення, інформацію та документи (їх копії/скановані копії, витяги з них) щодо проведених операцій та з окремих питань діяльності, інформацію про пов'язаних із банком осіб, внутрішньобанківські документи (їх копії/скановані копії) шляхом подання відповідного запиту.

Запит оформляється як службовий лист Національного банку за підписом керівника підрозділу банківського нагляду або його заступника та надсилається засобами поштового зв'язку або системи електронної пошти Національного банку.

13. Керівник банку/іншої особи, стосовно якої Національний банк здійснює наглядову діяльність, зобов'язаний забезпечити надання на запит підрозділу банківського нагляду письмових пояснень, достовірної інформації та документів (їх копій/сканованих копій, витягів із них) у визначених у запиті форматі, структурі, обсягах та в установленій у запиті строк.

Підготовлені банком/іншими особами на запит підрозділу банківського нагляду письмові пояснення, інформація та документи надаються із супровідним листом за підписом керівника банку/іншої особи, стосовно якої Національний банк здійснює наглядову діяльність, або в інший спосіб, зазначений у запиті підрозділу банківського нагляду. Копії документів, витяги з них, що надаються на запит підрозділу банківського нагляду, засвідчуються підписом керівника банку/іншої особи, стосовно якої Національний банк здійснює наглядову діяльність, із зазначенням його посади, ініціалів та прізвища, дати засвідчення та проставленням напису "Згідно з оригіналом".

Сторінки (аркуші) копії документа/витягу з нього, що складається з двох і більше сторінок (аркушів), повинні бути пронумеровані та прошиті банком/іншою особою та на зворотному боці останнього аркуша такої копії на окремому невеликому аркуші, що наклеюється на нього поверх кінців ниток, зазначається напис: "Пронумеровано та прошито ... арк." (зазначається кількість аркушів цифрами та словами) і проставляється відмітка про засвідчення копії документа/витягу з нього в порядку, визначеному в абзаці другому пункту 13 розділу II цього Положення.

Інформація в електронній формі передається Національному банку в захищеному вигляді із застосуванням електронного цифрового підпису.

14. Питання, що виникають під час здійснення безвиїзного банківського нагляду, вирішуються шляхом обміну листами засобами поштового зв'язку або системи електронної пошти Національного банку.

15. Підрозділ банківського нагляду має право ініціювати проведення робочих зустрічей з керівниками та працівниками банку та залучати фахівців інших підрозділів Національного банку для обговорення будь-яких питань, що виникають під час здійснення безвізного банківського нагляду.

III. Порядок організації та проведення камеральної перевірки під час безвізного банківського нагляду

16. Національний банк за наявності обґрунтованих підстав має право прийняти рішення про проведення камеральної перевірки банку під час здійснення безвізного банківського нагляду з окремих питань діяльності банку або проведених банком операцій. Такими підставами є:

1) результати аналізу статистичної/фінансової звітності банку, що подається до Національного банку, інформації, документів, звітів, отриманих від банку, що можуть свідчити про недотримання банком вимог банківського законодавства, нормативно-правових актів Національного банку, включаючи вимоги щодо визначення пов'язаних із банком осіб та здійснення операцій з ними, установлених Національним банком вимог, обмежень щодо діяльності банку, невиконання зобов'язань перед вкладниками чи іншими кредиторами банку або ознаки здійснення банком ризикової діяльності;

2) результати проведеної оцінки банку під час здійснення безвізного банківського нагляду, що можуть свідчити про наявність у банку ризиків, що створюють загрозу втрати капіталу та ліквідності.

17. Рішення про проведення камеральної перевірки банку приймає уповноважена посадова особа Національного банку. Таке рішення оформляється розпорядчим актом Національного банку, до якого можуть уноситися зміни (за потреби). Розпорядчий акт має містити:

- 1) повне найменування банку;
- 2) підстави для проведення камеральної перевірки;
- 3) строки проведення камеральної перевірки (дати початку і закінчення);
- 4) період, що підлягає камеральній перевірці;
- 5) питання, які підлягають камеральній перевірці;

б) прізвища, імена, по батькові уповноважених на проведення камеральної перевірки осіб.

18. Перелік питань, що підлягають камеральній перевірці, визначається підрозділом банківського нагляду за результатами аналізу статистичної/фінансової звітності та/або інших документів та інформації щодо діяльності банку, що отримані під час проведення безвізного банківського нагляду.

19. Строк проведення камеральної перевірки визначається залежно від обсягів операцій банку та інформації (даних), що підлягають перевірці.

20. Камеральна перевірка проводиться без попереднього повідомлення банку.

21. Підрозділ банківського нагляду для проведення камеральної перевірки за потреби направляє банку запит про надання письмових пояснень, інформації та документів у порядку, визначеному пунктом 12 розділу II цього Положення.

Підрозділ банківського нагляду в разі необхідності детальнішого вивчення обставин, що є предметом камеральної перевірки, має право направляти банку додаткові запити про надання письмових пояснень, інформації та документів за будь-який період його діяльності.

22. Керівники банку зобов'язані на запит підрозділу банківського нагляду для проведення камеральної перевірки банку надати письмові пояснення, інформацію та документи (їх копії/скановані копії, витяги з них) у визначених у запиті форматі, структурі, обсягах та в установленій у запиті строк у порядку, визначеному пунктом 13 розділу II цього Положення.

23. Банк має право надіслати підрозділу банківського нагляду лист, в якому повідомити про надання доступу уповноваженим на проведення камеральної перевірки особам до необхідної інформації та документів у приміщенні банку, якщо обсяг або спосіб зберігання та оброблення запитуваної підрозділом банківського нагляду інформації та документів, необхідних для проведення камеральної перевірки, унеможливають (ускладнюють) їх передавання засобами поштового зв'язку або системи електронної пошти Національного банку.

Керівники банку в цьому разі зобов'язані забезпечити надання уповноваженим на проведення камеральної перевірки особам доступу в режимі перегляду до всіх інформаційних систем банку, необхідних для проведення перевірки, вибірки та вивантаження необхідної інформації для її подальшого аналізу, консультаційну підтримку з питань функціонування таких систем, а також інформації, документів та письмових пояснень з питань діяльності банку. Керівники банку зобов'язані забезпечити надання уповноваженим на проведення камеральної перевірки особам на їх письмовий запит інформації, копій документів, включаючи інформацію/копії документів, що зберігається/зберігаються в інформаційних системах банку.

Уповноважені на проведення камеральної перевірки особи мають право одержувати від банку інформацію, документи та їх копії, письмові пояснення з питань діяльності банку, а також виносити за межі банку копії документів, включаючи копії документів, що можуть свідчити про порушення банківського законодавства, нормативно-правових актів Національного банку, оформлених згідно з вимогами пункту 13 розділу II цього Положення.

24. Уповноважені на проведення камеральної перевірки особи зобов'язані забезпечити конфіденційність інформації про банк та його клієнтів, отриманої під час проведення камеральної перевірки.

25. За результатами камеральної перевірки складається довідка про перевірку в двох примірниках за підписом уповноважених на проведення камеральної перевірки осіб, яка погоджується керівниками підрозділу банківського нагляду.

26. Довідка про перевірку має містити загальну інформацію, висновки, результати перевірки, інформацію про виявлені порушення, недоліки, які мають вплив на діяльність банку. Висновки формуються на підставі отриманих результатів камеральної перевірки та з урахуванням судження, сформованого за результатами безвиїзного нагляду за банком. Зразок довідки про перевірку наведено в додатку 1 до цього Положення.

27. Уповноважені на проведення камеральної перевірки особи несуть відповідальність за повноту та достовірність інформації, викладеної в довідці про результати камеральної перевірки банку.

28. Підрозділ банківського нагляду не пізніше ніж через 30 днів із дня закінчення камеральної перевірки надсилає або передає банку (під підпис керівника банку або уповноваженої ним особи) перший примірник довідки про перевірку із супровідним листом згідно з установленими Національним банком вимогами щодо надсилання/надання документів із грифом обмеження доступу, для ознайомлення та підписання керівником банку (особою, яка виконує його обов'язки).

Датою отримання довідки про перевірку в разі направлення до банку довідки про перевірку засобами поштового зв'язку (з дотриманням вимог щодо пересилання документів із грифом обмеження доступу, установлених Національним банком) є дата, зазначена банком на поштовому повідомленні про вручення.

Неотримання банком першого примірника довідки про перевірку із супровідним листом із незалежних від Національного банку причин не позбавляє цей документ офіційності та законної (юридичної) сили.

29. Банк не пізніше сьомого робочого дня з дня отримання довідки про перевірку надсилає Національному банку підписаний керівником банку (особою, яка виконує його обов'язки) перший примірник довідки. Підрозділ банківського нагляду після отримання першого примірника довідки про перевірку надсилає банку другий примірник.

Банк протягом семи робочих днів із дня отримання першого примірника довідки про перевірку має право надати Національному банку пояснення чи обґрунтовані заперечення щодо обставин, фактів порушень (за наявності) у письмовій формі з обов'язковим документальним підтвердженням.

Надання банком заперечень до довідки про перевірку не звільняє банк від визначених законодавством України, нормативно-правовими актами Національного банку обов'язків, виконання яких пов'язане з фактом отримання банком довідки про перевірку.

30. Довідка про перевірку в разі неповернення банком у встановлений строк підписаного керівником банку (особою, яка виконує його обов'язки) першого примірника довідки про перевірку або відмови в її підписанні, є такою, що доведена до відома банку.

Національний банк у цьому разі для подальшої роботи використовує другий примірник довідки про перевірку, який зберігається в Національному банку.

31. Довідка про перевірку та інші матеріали щодо результатів камеральної перевірки банку є інформацією з обмеженим доступом і власністю Національного банку та не підлягають розголошенню. Розкриття інформації, що міститься в довідці про перевірку, здійснюється в порядку, визначеному Законом про банки.

32. Банк протягом 15 робочих днів із дня отримання від Національного банку рекомендацій, наданих за результатами камеральної перевірки подає до Національного банку інформацію щодо врахованих рекомендацій та/або план заходів щодо врахування наданих рекомендацій у встановлені Національним банком строки.

Банк у разі незгоди з наданими за результатами камеральної перевірки рекомендаціями має проінформувати Національний банк про незгоду з наданням обґрунтованих пояснень.

IV. Порядок запровадження особливого режиму контролю за діяльністю банку та призначення куратора банку

33. Національний банк має право з метою забезпечення посиленого нагляду за діяльністю банку запровадити особливий режим контролю за діяльністю банку, що є додатковим інструментом банківського нагляду, та призначити куратора банку в разі наявності хоча б однієї з таких ознак:

1) виявлення за результатами безвиїзного нагляду або інспекційної перевірки фактів здійснення ризикової діяльності, порушень банківського законодавства, нормативно-правових актів Національного банку, навіть якщо ці порушення не призвели до погіршення фінансового стану банку;

2) виникнення реальної загрози невиконання банком своїх зобов'язань перед вкладниками чи іншими кредиторами банку;

3) виявлення за результатами безвиїзного нагляду або інспекційної перевірки фактів невиконання банком своїх зобов'язань перед вкладниками чи іншими кредиторами банку;

4) невиконання банком, керівником/керівниками банку вимог Національного банку щодо усунення виявлених порушень у діяльності банку;

5) відсторонення керівника банку від посади;

6) наявність конфлікту інтересів у банку;

7) надання банку Національним банком кредиту для підтримки ліквідності (за винятком кредиту, що надається за стандартними інструментами регулювання ліквідності банківської системи);

8) наявність у банку кредиту для підтримки ліквідності, отриманого від Національного банку (за винятком кредиту, наданого за стандартними інструментами регулювання ліквідності банківської системи, строк погашення якого не настав);

9) застосування іноземними державами або міждержавними об'єднаннями або міжнародними організаціями санкцій до банку чи власників істотної участі в банку, що становлять загрозу інтересам вкладників чи інших кредиторів банку та/або стабільності банківської системи;

10) втрата банком статусу перехідного. У цьому разі особливий режим контролю за діяльністю банку запроваджується на строк не менше ніж шість місяців із дня втрати банком статусу перехідного;

11) здійснення банком капіталізації/реструктуризації відповідно до програми капіталізації/плану реструктуризації, що розроблена/розроблений на вимогу Національного банку.

34. Національний банк має право встановити такі вимоги до розрахунків банку, в якому запроваджено особливий режим контролю за діяльністю банку та призначено куратора:

1) заборонити використання для розрахунків прямих кореспондентських рахунків;

2) проводити розрахунки в системі електронних платежів Національного банку через консолідований кореспондентський рахунок з урахуванням вимог, установлених нормативно-правовим актом Національного банку з питань здійснення міжбанківського переказу коштів у національній валюті;

3) здійснювати початкові платежі з урахуванням наявності коштів на кореспондентському рахунку банку та змісту платежів.

Рішення про встановлення вимог до розрахунків банку приймає Правління Національного банку.

35. Куратор банку здійснює посилений нагляд за діяльністю банку, перебуваючи безпосередньо в банку та/або шляхом проведення аналізу фінансової/статистичної звітності та іншої інформації щодо діяльності банку.

36. Куратор банку здійснює посилений нагляд за діяльністю банку шляхом проведення аналізу:

1) фінансової/статистичної звітності банку, первинних документів банку як у паперовій формі, так і у вигляді електронних записів (непаперовій формі), які фіксують факти здійснення банком будь-яких операцій;

2) інформації про фактичний та потенційний вплив здійснюваних банком операцій на показники та результати діяльності банку;

3) іншої інформації щодо діяльності банку, отриманої з доступних джерел.

37. Правління Національного банку приймає рішення про запровадження особливого режиму контролю за діяльністю банку та призначення куратора банку, строк дії особливого режиму контролю за діяльністю банку та повноважень куратора банку, повноваження куратора банку, відміну/дострокову відміну особливого режиму контролю за діяльністю банку та припинення повноважень куратора банку.

38. Уповноважена посадова особа Національного банку приймає рішення про заміну куратора банку (уповноваження іншої особи на виконання функцій куратора банку).

39. Куратором банку призначається службовець Національного банку, який має вищу економічну або юридичну освіту.

40. Для здійснення особливого режиму контролю за діяльністю банку можуть залучатися згідно з розпорядчим актом Національного банку службовці Національного банку, які є фахівцями з бухгалтерського обліку, юридичних питань, з питань платіжних систем, інформаційних технологій та з інших питань.

41. За куратором банку, службовцем Національного банку, залученим до виконання повноважень куратора банку, та іншими службовцями Національного банку, залученими до здійснення особливого режиму контролю за діяльністю банку, зберігається місце роботи, заробітна плата, премії та інші виплати, передбачені системою оплати праці за основним місцем роботи на період їх призначення.

42. Службовець Національного банку, який призначається куратором банку, надає письмове запевнення про те, що в нього, в асоційованих із ним осіб та юридичних осіб, у яких такі асоційовані особи є керівниками або контролерами, немає конфлікту інтересів із таким банком. Зразок письмового запевнення наведено в додатку 2 до цього Положення.

43. На куратора банку можуть покладатися такі повноваження:

1) здійснювати посилений нагляд/контроль за:

дотриманням банком банківського законодавства, вимог нормативно-правових актів Національного банку, станом виконання банком своїх зобов'язань перед клієнтами, вкладниками та іншими кредиторами банку;

використанням коштів, отриманих від Національного банку для підтримки ліквідності;

виконанням банком рішень Національного банку (включаючи рішення про застосування заходів впливу/санкцій) та/або вимог Національного банку щодо усунення порушень банківського законодавства, нормативно-правових актів Національного банку протягом визначеного Національним банком строку, включаючи:

виконання банком програми капіталізації/плану реструктуризації/плану фінансового оздоровлення/плану заходів щодо приведення своєї діяльності у відповідність до вимог законодавства України; та/або

виконання зобов'язань згідно з письмовою угодою, укладеною банком з Національним банком, за якою банк зобов'язується вжити заходів для усунення порушень, поліпшення фінансового стану банку, підвищення ефективності функціонування та/або адекватності системи управління ризиками; та/або

дотримання установлених Національним банком обмежень щодо діяльності банку;

2) бути присутнім на:

загальних зборах учасників банку, засіданнях ради і правління банку;

засіданнях комітетів ради та правління банку, включаючи кредитний комітет, комітет з питань управління активами та пасивами, комітет з управління ризиками;

нарадах керівників банку з питань діяльності банку, включаючи питання реструктуризації зовнішніх зобов'язань банку;

робочих зустрічах керівників банку з потенційними інвесторами банку з питань продажу чи реорганізації банку, визначення шляхів фінансового оздоровлення банку за рахунок коштів учасників/акціонерів/інвесторів;

3) інформувати керівників підрозділу банківського нагляду та службовця цього підрозділу, який безпосередньо здійснює нагляд за діяльністю банку, про результати посиленого нагляду/контролю за діяльністю банку, включаючи виявлені факти порушень банком вимог банківського законодавства, нормативно-правових актів Національного банку, виявлені ознаки, що можуть свідчити про здійснення банком ризикової діяльності.

За наявності обґрунтованих підстав інформувати інші підрозділи Національного банку про такі виявлені факти в межах компетенції підрозділів;

4) готувати обґрунтовані пропозиції щодо:

подальших наглядових дій за банком у разі виникнення негативних тенденцій і проблем у його діяльності, які можуть становити загрозу втрати капіталу і ліквідності банку та інтересам вкладників чи інших кредиторів банку;

застосування заходів впливу до банку та або керівника банку адекватно вчиненим порушенням банківського законодавства, нормативно-правових актів Національного банку, або здійснення ризикової діяльності, яка загрожує інтересам вкладників чи інших кредиторів банку.

44. Куратор банку має право:

1) одержувати від керівників банку шляхом надання відповідного письмового запиту інформацію, документи (їх копії/скановані копії, витяги з них) та письмові пояснення з питань діяльності банку, проведення банком будь-яких операцій, щодо дотримання банківського законодавства, нормативно-правових актів Національного банку, вимог та обмежень щодо діяльності банку, установлених Національним банком, а також щодо стратегії розвитку банку та виконання бізнес-плану розвитку банку;

2) вимагати виключно в письмовій формі від керівників банку усунення порушень банківського законодавства, виконання нормативно-правових актів Національного банку;

3) ініціювати проведення нарад з керівниками банку для отримання пояснень з питань діяльності банку та інформації про вжиття банком заходів

щодо усунення порушень і недоліків у діяльності банку, забезпечення його фінансової стабільності, виконання бізнес-плану розвитку банку;

4) ознайомлюватися з документами банку щодо проведення банком будь-яких операцій з метою визначення рівня ризиків, на які може наражатися банк;

5) отримувати від підрозділів Національного банку інформацію з питань діяльності банку та щодо проведених банком операцій;

6) отримувати від вкладників та інших кредиторів банку інформацію, необхідну для забезпечення контролю за станом виконання банком своїх зобов'язань перед ними;

7) ініціювати встановлення Національним банком вимог до проведення банком розрахунків:

у системі електронних платежів Національного банку виключно через консолідований кореспондентський рахунок з урахуванням вимог, установлених нормативно-правовим актом Національного банку з питань здійснення міжбанківського переказу коштів у національній валюті;

заборони використання для розрахунків прямих кореспондентських рахунків;

установлення порядку виконання банком та його відокремленими підрозділами початкових платежів з урахуванням наявності коштів на кореспондентському рахунку і змісту платежів, та управління черговістю початковими платежами, використовуючи засоби системи автоматизації банку;

8) ініціювати притягнення керівників банку до адміністративної відповідальності;

9) виносити за межі банку копії документів (скановані копії, витяги з них), включаючи копії документів, що можуть свідчити про порушення банком банківського законодавства, нормативно-правових актів Національного банку, здійснення ризикової діяльності, оформлених згідно з вимогами пункту 13 розділу II цього Положення, необхідних для подальших наглядових дій.

45. Банк не пізніше наступного робочого дня з дня отримання рішення Національного банку про запровадження особливого режиму контролю за діяльністю банку та призначення куратора банку зобов'язаний забезпечити куратора:

1) окремим приміщенням, що обладнане необхідними технічними засобами та копіювально-розмножувальною технікою;

2) можливістю доступу до перегляду електронної пошти Національного банку;

3) повним доступом до відповідних програмно-технічних комплексів банку для перегляду в режимі реального часу всіх операцій банку та його клієнтів за всіма рахунками з можливістю формування виписок про рух коштів за рахунками за будь-який період діяльності банку, включаючи період до дня призначення куратора;

4) повним комплектом наявних у банку налаштувань/доступом до закладок меню системи автоматизації банку, консультаційну підтримку з питань функціонування такої системи.

46. Керівники банку на запит куратора банку зобов'язані надати інформацію та письмові пояснення з питань діяльності банку, включаючи інформацію щодо:

1) усунення порушень банківського законодавства та нормативно-правових актів Національного банку;

2) проведення банком будь-яких операцій, дотримання банківського законодавства, нормативно-правових актів Національного банку, вимог та обмежень у діяльності банку, установлених Національним банком, а також щодо забезпечення його фінансової стабільності, щодо стратегії розвитку банку та виконання бізнес-плану розвитку банку;

3) виконання програми капіталізації/плану реструктуризації/плану фінансового оздоровлення/плану заходів щодо приведення діяльності банку у відповідність до вимог законодавства України;

4) виконання зобов'язань згідно з письмовою угодою, укладеною банком з Національним банком, за якою банк зобов'язується вжити заходів для усунення порушень, поліпшення фінансового стану банку, підвищення ефективності функціонування та/або адекватності системи управління ризиками.

47. Керівники банку зобов'язані на запит куратора банку надати інформацію, документи (їх копії/скановані копії, витяги з них), письмові пояснення у визначених у запиті форматі, структурі, обсягах та в установлений куратором банку в запиті строк.

48. Банк зобов'язаний завчасно інформувати куратора банку про проведення зборів учасників банку, засідань ради, правління і комітетів банку з наданням інформації про питання, які плануються до розгляду, та створити умови для участі куратора в таких зборах/засіданнях.

49. Банк протягом 14 календарних днів із дня запровадження особливого режиму контролю за діяльністю банку та призначення куратора банку зобов'язаний подати до Національного банку план заходів, спрямованих на поліпшення фінансового стану банку/усунення недоліків у діяльності банку, із зазначенням строків їх виконання, який, залежно від проблем банку, може включати:

- 1) підвищення рівня капіталізації банку;
- 2) підвищення рівня ліквідності банку;
- 3) зупинення відпливу коштів клієнтів, диверсифікацію ресурсної бази банку, реструктуризацію зобов'язань банку;
- 4) поліпшення якості активів, включаючи перегляд стратегії управління непрацюючими активами та перегляд відповідного оперативного плану банку;
- 5) підвищення ефективності діяльності банку, включаючи зменшення адміністративних витрат.

50. Банк, який на дату запровадження особливого режиму контролю за діяльністю банку та призначення куратора банку здійснює свою діяльність згідно з програмою капіталізації/планом реструктуризації/планом фінансового оздоровлення/планом заходів щодо приведення своєї діяльності у відповідність до вимог законодавства України та/або згідно з письмовою угодою, укладеною банком з Національним банком, за якою банк зобов'язується вживати заходів для усунення порушень, поліпшення фінансового стану банку, підвищення ефективності функціонування та/або адекватності системи управління ризиками, розробляє план заходів банку з урахуванням діючих планів/угод.

51. План заходів банку має бути затверджений органом управління банку відповідно до повноважень, установлених статутом банку.

52. Підрозділ банківського нагляду розглядає план заходів банку та в разі потреби надає обґрунтовані зауваження, які банк зобов'язаний урахувати.

V. Контроль за результатами безвиїзного банківського нагляду

53. Підрозділ банківського нагляду інформує заступника Голови Національного банку, якому підпорядковується підрозділ банківського нагляду відповідно до розподілу функціональних обов'язків між Головою Національного банку, його першим заступником та заступниками, про результати поточного моніторингу фінансового стану банку в порядку, визначеному розпорядчим актом Національного банку.

54. Підрозділ банківського нагляду інформує Правління Національного банку/Комітет з питань нагляду про результати оцінки банку, проведеної під час здійснення безвізного банківського нагляду, про результати камеральної перевірки банку та про подальші наглядові дії щодо банку.

Директор Департаменту
банківського нагляду

Н. М. Дегтярьова

ПОГОДЖЕНО
Перший заступник Голови
Національного банку України
_____ К. В. Рожкова
(підпис)
_____ року
(дата)

Додаток 1
до Положення про здійснення
Національним банком України
безвізного банківського
нагляду
(пункт 26 розділу III)

(Зразок)

**НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК
УКРАЇНИ**

вул. Інститутська, 9, м. Київ, 01601, Україна
тел. 253-38-22, факс 230-20-33, 253-77-50
e-mail: nbu@bank.gov.ua

**NATIONAL BANK
OF UKRAINE**

9, Instytutska St., Kyiv, 01601, Ukraine
phone 253-38-22, fax 230-20-33, 253-77-50,
e-mail: nbu@bank.gov.ua

Довідка про перевірку
(камеральна перевірка)

_____ (повне найменування банку)

Дата складання довідки

“ ___ ” _____ року

Виконавець

(уповноважена на проведення камеральної
перевірки особа)
(посада, назва підрозділу)

_____ (підпис)

_____ (ініціали, прізвище)

Погоджено

(керівник відділу підрозділу
банківського нагляду)

_____ (підпис)

_____ (ініціали, прізвище)

(керівник управління підрозділу
банківського нагляду)

_____ (підпис)

_____ (ініціали, прізвище)

(керівник підрозділу
банківського нагляду)

_____ (підпис)

_____ (ініціали, прізвище)

I. Загальна інформація

У цьому розділі надається інформація про реквізити розпорядчого акта Національного банку України щодо проведення камеральної перевірки банку, строки проведення камеральної перевірки (дати початку і закінчення), період діяльності банку, що підлягав камеральній перевірці, питання, які підлягали камеральній перевірці.

II. Висновки

У цьому розділі надається інформація про загальні результати камеральної перевірки банку із зазначенням установлених фактів порушення банком вимог банківського законодавства, нормативно-правових актів Національного банку України, вимог, обмежень, установлених Національним банком України щодо діяльності банку, та/або фактів, що свідчать про здійснення банком ризикової діяльності, яка загрожує інтересам вкладників чи інших кредиторів цього банку, та оцінки їх впливу на показники та діяльність банку.

III. Результати перевірки

У цьому розділі зазначається:

1) опис результатів аналізу документів та інформації банку за питаннями, що підлягали камеральній перевірці;

2) опис виявлених фактів допущених банком порушень банківського законодавства, нормативно-правових актів Національного банку України, невиконання банком вимог, установлених відповідно до статті 66 Закону України “Про банки і банківську діяльність” (далі – Закон про банки), що може включати оцінку:

впливу на дотримання встановлених значень економічних нормативів та лімітів відкритої валютної позиції;

достовірності визначення розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями;

достовірності наданої банком інформації про пов'язаних із банком осіб та операції з ними;

достовірності відображення окремих операцій у звітності;

3) інформація про дотримання вимог, обмежень щодо діяльності банку, установлених Національним банком України;

4) про виявлені факти, що можуть свідчити про здійснення банком ризикової діяльності, що загрожує інтересам вкладників чи інших кредиторів;

5) про виявлені факти подання Національному банку України недостовірної статистичної/фінансової звітності та/або інформації.

У довідці про перевірку банку зазначається інформація, яка з точки зору уповноважених на проведення камеральної перевірки осіб є важливою для надання об'єктивних висновків щодо діяльності банку за результатами камеральної перевірки.

IV. Порушення

У цьому розділі надається інформація про порушення банком банківського законодавства, нормативно-правових актів Національного банку України, невиконання банком вимог, установлених відповідно до статті 66 Закону про банки, із зазначенням назви актів, їх реквізитів та опису частини, в якій допущено порушення/невиконання. Також зазначається інформація про усунення банком порушення (за наявності).

Голова правління

(найменування банку)

(підпис)

(ініціали, прізвище)

(дата)

Додаток 2
до Положення про здійснення
Національним банком України
безвізного банківського
нагляду
(пункт 42 розділу IV)

(Зразок)

Письмове запевнення

Я, _____, службовець
(прізвище, ім'я та по батькові)

Національного банку України відповідно до нормативно-правового акта
Національного банку України про здійснення безвізного банківського нагляду,
повідомляю про те, що в мене, в асоційованих зі мною осіб та юридичних осіб, у
яких такі асоційовані особи є керівниками або контролерами, немає конфлікту
інтересів з _____.

(повне найменування банку)

(прізвище, ініціали)

(підпис)

(дата)